

הלכות שבת סימן שם

ביאורים ומוספים

[שו"ע ס"א]

נשאַר בֵּית סַאֲתִים פְּנוּיִם⁽⁵⁾.

במחיצת שתי, או שאופן זה גרע משאר המקומות, כיון שבפירצה בקרן זווית לא מועיל עומד מרובה מן התורה, וכמו שכתב החזו"א (שם סי' עב ס"ק א).

[משנ"ב ס"ק ט]

בְּכָל הַשָּׁבָת⁽¹⁰⁾.

(10) ואם היה גוסס בערב שבת ומת בשבת, כתב התוספת שבת (ס"ק ט) שהם אסורים, ואין אומרים בזה 'שבת שהותרה הותרה', כיון שלא היה עומד להתקיים כל השבת. וכן מבואר לקמן (סי' שעא ס"ק לג) לענין עירוב. [אולם הביה"ל (שם ד"ה אחד) כתב שבשעת הדחק גם בגוסס אומרים דין הותרה].

[שו"ע ס"ג]

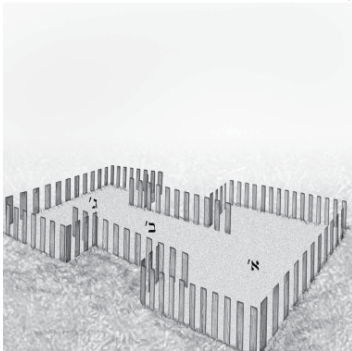
הָיָה שְׁלֹשָׁה זְהִיפִים כָּל אֶחָד לְעֶצְמוֹ זֶה בְּצֵד זֶה וְעָרְבוּ יַחְדָּו⁽¹¹⁾.

(11) ואף שלקמן (סי' שסו ס"ב) פסק השו"ע ששיירה שהקיפה מחיצה אין בני השיירה צריכים לערב ביניהם, כתב בביה"ל שם (ד"ה אבל שיירה) שכאן שכל אחד הקוף מחיצה לעצמו, אף על פי שעשו פתח ביניהם אינם נחשבים מעורבים זה בזה, ולכן צריכים הם לערב, אבל בשיירה שהקיפו סביב כולם מחיצה אחת הם נחשבים מעורבים, ולכן אינם צריכים לערב ביניהם.

[משנ"ב ס"ק יב]

וְהָאֶמְצָעִי קָצָר. כְּנֶה⁽¹²⁾.

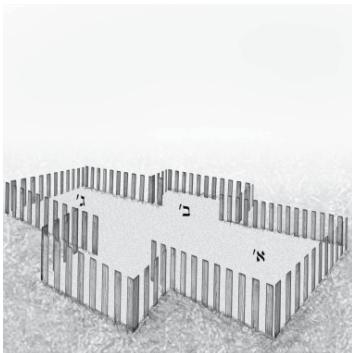
(12) כזה ו

[משנ"ב ס"ק יח]

שְׁהָאֶמְצָעִי רָחֵב מִן שְׁתֵּי הַחִיצוֹנִים⁽¹³⁾.

(13) כזה ו

[רמ"א שם]

אֵינוֹ הֵדְיָא אֵינוֹ מְצֻרָף לְשִׁנְאָה, וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּהוּא הֵדִין קָטָן אֵינוֹ מְצֻרָף⁽⁶⁾.

(6) ולענין מומר האם דינו כנכרי, מבואר בשו"ע לקמן (סי' שפה ס"ג).

ולענין אשה האם היא מצטרפת, הפמ"ג (משב"ז ס"ק ב) הסתפק בזה, והערוך השלחן (ס"ג) כתב שאם הם איש ואשתו הריהם נחשבים כאחד. [ולכאורה מדברי הרמ"א שכתב שאינו יהודי וקטן אינם מצטרפין, משמע שאשה שעדיפא מהם אכן מצטרפת].

ולענין חרש ושוטה, כתב הערוך השלחן (שם) שדינו כקטן שיש אומרים שאינו מצטרף.

ולענין אב ובנו, כתב הישועות יעקב (סי' שסג ס"ק יג, העתיקו הדעת תורה כאן) שהם נחשבים כשנים.

[משנ"ב ס"ק ג]

בְּעוֹמֵד מְרֻבָּה עַל הַפָּרֶז גַּם-כֵּן מַחֲצִיזָה גְרוּעָה מְקַרֵּי כְּמוֹ בְּשִׁטִּי בְּלֹא עָרְבִי⁽⁷⁾.

(7) ואם יש שתי דפנות שלמות, כתב החזו"א (או"ח סי' עז ס"ק ג) שנראה שגם לדעת הרשב"א והריטב"א אינה נחשבת מחיצה גרועה.

[משנ"ב ס"ק ה]

וּמִכָּל מְקוֹם לֹא נִחְשָׁב כְּכַרְמְלִית גְּמוּרָה שֶׁיְהֵא מִתָּר לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ לְכַרְמְלִית אַחֶרָה⁽⁸⁾.

(8) והחזו"א (או"ח סי' עז ס"ק ג) צידד שמותר להוציא ממנו לכרמלית אחרת, הדימה זאת למה שכתב הביה"ל לעיל (סי' שמו ס"ג ד"ה ומתר) שמותר להוציא ממקום שיש לו ג' מחיצות גמורות לכרמלית, אף על פי שמן התורה הוא רשות היחיד גמורה [וראה] מה שכתבנו שם].

[ביה"ל ד"ה כגון שתי]

וְשִׁירִי לְשִׁלְטָל אֶפְלוּ מִחֲזָקַת יוֹתֵר מִבֵּית סַאֲתִים⁽⁹⁾.

(9) בטעם דין זה כתב החזו"א (או"ח סי' עז ס"ק ג), שיעקר החילוק בין אם המקום המוקף הוא בית סאתים לבין אם הוא יותר מבית סאתים הוא בחשיבות ההיקף, ובאופן שעשה שלש מחיצות מעולות שבזה כבר נעשתה לרשות היחיד מהתורה, אלא שמתקנת חכמים צריך לתקן את הרוח רביעית, אין לחלק בין פחות מבית סאתים ליותר מבית סאתים. והוסיף, שמסתבר שאפילו באופן שיש בג' הדפנות פרצות שהן יותר מ' אמות, מועיל לתקן על ידי מחיצה גרועה של שתי לחור, כיון שהעומד מרובה על ידי מחיצה מעולה. ובספר תיקון מבואות (פ"ח הע' 15) הסתפק באופן שבמקום המוקף מחיצות יש פירצה בקרן זווית, האם מועיל לתקנה

הלכות שבת סימן שם

באר הגולה רטו

ב שם בנקט ג פמו
דגנר רב נחמן
ואוקים אמורא עלה
ודנש ד שם
ה קרדכי מפשקעות
הנקרא מימרא דרב
גדל י"ו ו שם י"ו
וקרב חווא, וכן פסקו
ראש ונרמב"ם פקד
טו ז שם צ"ג
ח הרמב"ם בשם
אחרים ורשב"א, וכן
פסק הרב הסנייד
בשם רשב"א פקד
טו ט ש"י, וכן פסק
השור י שם בעיות
ונפשוטו לקלא
כ ריב"א

שתי, (ד) בעד סאתים מתר לטלטל בכלו, (ה) מסאתים ואילך אין מטלטלין בו אלא בארבע, (ו) וכן
הדין אם הם (ג) שנים. ואם הם שלשה ישראלים, חשובים כשניא יומתר לטלטל בכלו אפלו הוא
גדול הרבה, ויכלבד שלא נקיפו יותר מקדי צרכם, שלא ישאר בית-סאתים פנוי שאין צריכים לו
לתשמיש, אבל אם נשאר בית-סאתים פנוי⁽⁶⁾, אין מטלטלין (ז) בכל המקף אלא בארבע אמות. **הבמה**
דברים אמורים, (ח) כשהקיפו יותר על שש סאין, אבל אם לא הקיפו יותר על שש (ד) סאין,
אף-על-פי שלש סאתים פנוי, בין שהם שלשה מתר: הגה אינו-יהודי אינו מצטרף לשניא, ויש אומרים דהוא
הדין קטן אינו מצטרף⁽⁶⁾ (רמב"ם פרק טו): **ב** יהיו שלשה והקיפו כל-צרכם ומת אחד בשבת, מתרים (ט) בכל
השבת, בין שנקנס השבת בהתר. היו שנים והקיפו יותר מסאתים ונתוספו עליהם בשבת, (י) אסורים,
בין שנקנס שבת באסור: **ג** יהיו שלשה (יא) והקיפו כל אחד לעצמו זה בצד זה וערכו יחד⁽¹¹⁾, אם
החיצונים רחבים (יב) והאמצעי קצר, שנמצא האמצעי פרוץ במלואו לחיצונים והחיצונים שלש להם
גפופים עורפים עליו מכל צד, נותנים להם כל-צרכם באמצעי אפלו אם הוא (יג) גדול הרבה, (יד) שאנו
רואים באלו פלם דרים בתוכו והרי יש שלשה ביחד, **ה** ואף בחיצונים נותנים להם כל-צרכם, דכיון
שנעשו שניא באמצעי, הנה לה אנה כחצר לאמצעי. (טו) ויש אומרים שהחיצונים אינם מתרים
(טז) אלא עד סאתים, ואם אחד מהם יותר מסאתים (יז) גם (ט) האמצעי אסור, שהרי הוא פרוץ במלואו.
*ואם החיצונים (יח) פרוצים במלואם לאמצעי והאמצעי מגפף, ויחיד בכל אחד, אין נותנין לכל אחד
(יט) אלא בית-סאתים, ואם אחד מהחיצונים יותר מבית-סאתים (כ) הוא לבדו אסור, ואם האמצעי יותר
מבית-סאתים גם החיצונים אסורים, שהרי הם פרוצים למקום האסור להם; **אבל** אם אחד בכל אחד
מהחיצונים ושנים באמצעי, או שנים בכל אחד מהחיצונים ואחד באמצעי, נותנין לשני (ו) החיצונים
כל-צרכם, (כא) דחשיבי כל מה שבאמצעי (כב) באלו הוא בחיצונים. **במה** דברים אמורים, כשאנם

באר היטב

פחות מג': ערב, כגון שהקיף ג' חבלים פחות פחות מג' והחבלים אסורים, ע"ש: (ט) האמצעי. אבל החיצון השני שרי: (י) החיצונים.
יותר על טפח: (א) שנים. ר"ל דאין נותנין לשניהם אלא סאתים. ועין
ט"ז: (ד) סאין. והט"ז כ' דבכל גנות אם יש יותר מבית-סאתים
לחיצונות, כ"ח, מ"א:

באור הלכה

בעומד מרבה על הפרץ גם-כן מחיצה גרועה מקרי כמו בשתי בלע ערב⁽⁷⁾, אבל שארי פוסקים לא הוסיפו דבר זה וכן בירושלמי
לא משמע הכי, עין שם: (ד) עד סאתים. ועד בכלל, אבל יותר מסאתים לא, (ג) אפלו הוא צריך לתשמישו: (ה) מסאתים ואילך.
רוצה לומר, שהתקף הנה מחזיק יותר מבית-סאתים, החמירו רבנן ואסרו לטלטל בו כמו בשאר פרמלית. (ז) ומכל מקום לא נחשב
כפרמלית גמור שיהא מתר להוציא ממנו לכרמלית אחר⁽⁸⁾, דבאמת רשות-היחיד גמור הוא על-ידי לבדו, אלא שהחמירו בו ה"ל
לכתחלה משום דהוי מחיצה גרועה. ובמחיצות גמורות מתר לטלטל בכלל אפלו הנה מחזיק יותר מבית-סאתים הרבה, דהקפו לדידה,
שהרי הקיפם לדור בהם בשבת, ואפלו הוא רק על שבת אחת [אחרונים]: (ו) וכן הדין אם הם שנים. רוצה לומר, דגם כזה
(ס) אין נותנים לשניהם ביחד רק עד בית-סאתים: (ז) **בכל המקף**, דחשיבין לכל המחיצה כאלו אינה: (ח) כשהקיפו יותר על
שש וכו'. דשש סאין הוא לשלשה אנשים, לכל אחד בית-סאתים, והם הקיפו יותר כגון שבע ולא הצרכו אלא לחמש, ונשאר
סאתים פנוי, ועל-כן אסור; אבל אם לא הקיפו יותר על שש וכו', בין דשש הוא השעור לשלשה אנשים, לכל אחד בית-סאתים, לא
מחמירין אפלו נשאר בית-סאתים פנוי. ועין בט"ז ואל"ה רבה, וכן פסק בספר גאון-עצקב, (י) שכל הראשונים חולקין על זה ודעתם
דאף בפחות ממש, כל שש סאתים פנוי, אסור: **ב** (ט) **בכל השבת**⁽¹⁰⁾, רוצה לומר דוקא לאותה שבת, אבל לשבת אחרת אסור:
(י) אסורים. רוצה לומר לאותה שבת, הואיל ובתחלת כניסת השבת לא היו אלא שנים, אבל לשבת אחרת מתר: **ג** (יא) והקיפו
כל אחד וכו'. פרוש, שהקיפו במחיצה גרועה, שתי בלא ערב או ערב בלא שתי: (יב) **והאמצעי קצר**. כזה⁽¹¹⁾: (יג) **גדול הרבה**.
יותר מבית-סאתים: (יד) **שאנו רואים וכו'**, שהרי אין מחיצה לחצץ בינו לבינם בין שנקרץ להם במלואו: (טו) **ויש אומרים**
וכו'. (ו) והלכה בדעה קמיתא, (ס) ומכל מקום לכתחלה אין כדאי להקל: (טז) **אלא עד סאתים**. שהרי הם אינם רשות אחד זה עם
זה מפני גפופיהם המפסיקים ביניהם להאמצעי: (יז) **גם האמצעי אסור וכו'**. אבל החיצון השני שנקרץ שרי, שהרי אינו פרוץ
במלואו להאמצעי [אחרונים]: (יח) **פרוצים במלואם וכו'**. כזה⁽²⁾, שהאמצעי רחב מן שתי החיצונים⁽¹³⁾: (יט) **אלא בית-סאתים**.
דהחיצונים אינם יכולים להצטרף עם האמצעי הנחשב כאלו פלם דרים בו, שהרי יש בו גפופין המפסיקין ואינו פרוץ במלואו להם, ואף
שהוא יכול להצטרף עם כל אחד מהחיצונים מטעם שהם פרוצים לו במלואו ונחשב כאלו הוא דר ברשותם וכנ"ל, מכל מקום אין בכל
אחד מהם אלא שנים: (כ) **הוא לבדו אסור**. ולא האמצעי, שהרי הוא מגפף ואינו פרוץ לו, וכל-שכן החיצון השני שהוא נחוק ממנו:
(כא) **דחשיבי וכו'**. וכמו שאנו השעם לעיל בסעיף-קטן יד: (כב) **באלו הוא בחיצונים**. רוצה לומר, עם כל אחד מהחיצונים, אבל
האמצעי אין נותנים לו רק בית-סאתים. וכל זה הוא רק לדעת הש"א אומרים, (ט) אבל לדעה הראשונה, כשם שהחיצונים

שער הציון

(א) על-תשבת, וכן מוכח מלקמה: (ד) תוספת-שבת: (ה) מגן-אברהם וט"ז ואל"ה רבה ושאר אחרונים: (ו) הרמב"ם והרשב"א והריטב"א, וכן מצאתי
בפרוש רבנו חננאל להקרא שדעתו גם-כן הכי: (ז) שכן דעת הרמב"ם והרשב"א ורבנו יהונתן: (ח) והובא באל"ה רבה: (ט) מגן-אברהם ואל"ה רבה וש"א:

ציונים: (1) (2)

הלכות שבת סימן שסא

ל שם

פתוחים זה לזה יותר מעשר, דאס"פן (כג) *הנה לה פרצה וגם המגפפין אסורים. (כד) ל'כל זה כשקבלי קטנה (כה) נגנבים לגדולה וכשקבלי קטנה (כו) מפלגים שלשה טפחים מפתלי ארץ הגדולה, (כז) דאז אוסרת הגדולה על הקטנה (ע"נ לקמן סימן שעד סעיף ג), דאם לא-כן הנה לה (כח) נראה מבחוץ ופנה מבפנים, (כט) ונדון משום לחי, וכלם חשובין מגפפין וכאלו אין אחד מהם נפרץ לחברו, ואין נוהגין להם באחד מהם אלא בית-סאתים:

שסא דין גג הסמוך לרשות הרבים, ובו ב' סעיפים:

א *גג הסמוך לרשות הרבים (א) כבתוך עשרה טפחים יולמעלה (ב) מעשרה לחצר, הואיל ורבים (ב) משתמשים בו (ג) הרי זה כרשות הרבים⁽¹⁾, ואסור לבעל הגג להשתמש בו (ד) מתצרו עד שייעשה לו (ו) סלם קבוע מחצרו. ואיזהו סלם קבוע, (ה) כל שקבעו שם בין לחל בין לשבת: **ב** *החצר שנפרצה במלואה *או ביותר מעשר לרשות הרבים, (ו) מקום המחיצה נדון כצדי

א ערובין פיה
ב חספות בשם רבנו
סם ג תרב המיד
כשם תרשיבא כפרך
יד ד שם בשם
תרשיבא ה משנה
שם צ"ד ובכפרא שם

באר היטב

(ב) מעשרה. ואם תוכו י' אע"פ שמצד החצר אין בו י' א"צ סלם, כ"י: (ג) סלם. דגלי דעתה דסלקה לגג מן ר"ה בסלם קבוע:

משנה ברורה

נעשים שם חצר לאמצעי, כן בענינו נעשה האמצעי כחצר לחיצונות ופני גג בו כל-צרכו: (כג) הנה לה פרצה וגם המגפפין וכו'. קאי אהא דאימת לעיל, כשהאמצעי מגפף והנה בחיצון יותר מסאתים, דהוא נאסר והמגפף מתר, ועל זה קאמר דאם הנה הפרצה יותר מעשר, נתבטל שם המחיצה מהמגפף (י) וממילא גם המגפף אסור. וע"נ באור הלכה: (כד) וכל זה כשקבלי וכו'.

א *נגנבים לגדולה⁽¹⁾. וכמו שצינו בתוך הציד: (כז) מפלגים וכו'. ורצה לומר, שיש בין קצה פתלי הקטנה עד פתלי הגדולה שלשה טפחים⁽¹⁾: (כו) דאז אוסרת הגדולה על הקטנה. תבוא עד תבוא 'סעיף ג' מקף בתוך השלחן-ערך של עלת-שבת, ונכון הוא, ומכל מקום בדחוק יש לישב גם בלי תקף, ורוצה לומר, כמו דקמא לן לקמן בסימן שעד סעיף ג לענין חצר קטנה שנפרצה לגדולה, דאימתי הגדולה אוסרת על הקטנה רק באופן זה, כן הוא הדין בענינו: (כח) נראה מבחוץ ופנה מבפנים. הינו, דכשעומד בתוך הגדולה נראה שנשארו קצת פתל בסוף הקטנה, ואף דכשעומד בתוך הקטנה אין הגפופים נראים, מכל מקום הרי כאלו יש גפופים גם להקטנה, ואי אין בין פתלי הגדולה לבין פתלי הקטנה רק פחות משלשה טפחים, אז אמרינן לבוד ודרי הוא כסתום עד קצה פתלי הקטנה, ואס"פן הרי גפופים נראים מבחוץ ומהני אף לקטנה: (כט) ונדון משום לחי. לחי אין שף לענינו, אלא דרוצה לומר, דכמו לענין לחי קמא לן דאף דפנה מבפנים, כיון שנראה מבחוץ נדון משום לחי, כן לענינו, אף דהעומד בתוך הקטנה נראה כפרץ במלואו, מכל מקום להעומד בתוך הגדולה נראה הגפופין, חשבינן אותם גם להקטנה:

א (א) בתוך עשרה טפחים. דהינו, שלפני רשות הרבים אינו גבוה עשרה טפחים ויצד החצר הוא גבוה עשרה טפחים, דאילו לא היה גבוה עשרה טפחים אף לצד החצר לא היה מהני סלם כלל, (ב) דהוי רשות הרבים גמור כשבים מכתפין עליו, וכלאין מכתפין עליו (ג) הרי על-כל-פנים פרמלית, אבל השתא, כיון דמצד החצר הוא גבוה עשרה טפחים, יש על הגג תורת רשות-היחיד ומתיר להשתמש עליו כש"ש לו סלם קבוע לעלות בו מחצרו לגגו, דבזה גלי דעתו דמסלק לגגו מן בני רשות-הרבים ואין שף רק לו, (ד) ואם מצד רשות-הרבים גבוה עשרה טפחים אינו צריך סלם. ואם הגג נמוך פחות מעשרה טפחים מכל צד ובתוכו עומק עשרה טפחים⁽²⁾, כגון שחקק התקוע בתוכו והשלימו לעשרה טפחים, (ד) דעת המגן-אברהם דאינו צריך סלם, דאין שם פרמלית עליו כלל, דהוא רשות-היחיד⁽³⁾ גמור; (ה) ורבים מאחרונים חולקין עליו, ודעתם, דמדרכנן שם פרמלית על-גב מלמעלה כיון שהוא נמוך מעשרה טפחים מכל צד, וצריך סלם להתירו, ובפרט כשרבים מכתפין עליו (ו) אפשר דהוא רשות-הרבים גמור על-דיניה ואפלו סלם לא מהני להתירו: (ב) משתמשין בו. שמיניחין כובעים וכלים קטנים על הגג: (ג) הרי זה כרשות-הרבים. לאו כרשות-הרבים ממש, (ו) דאי הכי לא היה מהני סלם, אלא רוצה לומר (ח) כעין רשות-הרבים: (ד) מחצרו. אבל בגג מתר לטלטל (ט) בכל: (ה) כל שקבעו שם וכו'. הינו שעומד שם השלם תמיד, אבל אף לפעמים מסלק (ו) הרי הוא קמא דיתא: **ב** (ו) מקום המחיצה נדון כצדי רשות-הרבים. וזהו שצ"ד רשות-הרבים בעלמא נקרא, (י"א) כשמצמידן אפנים גדולות או שנוצצין ותרות סמוך לכחל שלא יציקוהו קרונות, וזהו אור שפיניהם נקרא צדי רשות-הרבים ודינו כפרמלית, ואסור לטלטל מתוכו לרשות הרבים; וקא משמע לן דאף בענינו, אף דליקא שום הפסק בין החצר לרשות הרבים וצילי בה רבים להדיא ודכסי לה, אפלו הכי אין דינו רק כצדי רשות-הרבים⁽⁴⁾ ושם פרמלית עלה, ואסור לטלטל ממקום זה לחץ

שער הציון

(י) והוא הדין דגם החיצון ממילא אסור, שהרי הוא פרוץ במלואו להאמצעי: (א) מגן-אברהם. ומה שקבת המגן-אברהם 'כמו שקבת סימן שמה סעיף י', רצה לומר, דדעת הש"א אומרים שם דלא דווקא תשעה מצמצמין אלא הוא הדין עד עשרה, והמחבר סתם כן הק'א. דהא פתל לקמה הרי זה כרשות-הרבים, וכמו שקבת הגר"א באות ד, ע"נ שם: (ב) כן משמע מהגר"א סעיף-קטן ב דכתב דהוי פרמלית, ועל-כרחו באין מכתפין עליו, דאי לא הוי סותר עצמו למה שקבת באות ד: (ג) וע"נ בתוספת-שבת ופרי"מגדים שקבתו דאפלו אם רק לצד רשות-הרבים לחוד גבוה עשרה טפחים גס-כן אין צריך סלם: (ד) וע"נ בתוספת-שבת ובמחצית-השקל שקבתו ששעות-סופר הוא במגן-אברהם וגם דעתו כזה דעת העלת-שבת דצריך סלם: (ה) העלת-שבת ומאמר-מרדכי, וגם במחצית-השקל כתב דלינא דצריך סלם: (ו) ע"נ בפרי"מגדים שמתפסק בזה: (ז) וגם הלא הרשב"א בעצמו כתב דעל-דין שגבוה עשרה טפחים מצד החצר לית עלה שם רשות-הרבים אף שרבים מכתפין עליו: (ח) הואיל ורבים משתמשין עליו. וע"נ בבאור הגר"א שהוכיח מזה דבעלמא סבירא לה להרשב"א בעמוד מתשעה טפחים עד עשרה הרי רשות-הרבים גמור⁽⁵⁾, וכן מקמת דמצינן התרצה גבוה עשרה טפחים על-כן מהני סלם, דאי בעלמא לא מהני בעלת מכתפין ביותר מתשעה טפחים לא היה לנו להחמיר בענינו ביותר מתשעה פתל: (ט) וסתם בזה המחבר דעת הרשב"א ותשור, ודלא דעת הרמב"ם דאוסר בלי סלם אפלו על הגג [תריש]. וע"נ בפרי"מגדים: (י) רש"י: (יא) רש"י:

הלכות שבת סימן שם שמא

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק כה]

נכנסים לגדולה⁽¹⁴⁾.

(14) ומה השיעור שצריך שיכנסו כותלי הקטנה אל החצר הגדולה, מבואר בביה"ל לקמן (סי' ששה ס"ג ד"ה וכגון) בשם הפמ"ג שהוא בשיעור ג' טפחים. והחזו"א (א"ח סי' סז ס"ק יב) צידד שדי בכל שהוא.

[משנ"ב ס"ק כו]

רוצה לומר, שיש בין קצה כְּתָלִי הקטנה עד כְּתָלִי הגדולה שלשה טפחים⁽¹⁵⁾.

(15) וכן אם רק כותל אחד של הקטנה רחוק מכותל אורך הגדולה אין להתיר מדין נראה מבחוץ, כמבואר בביה"ל לקמן (סי' שעד ס"ג ד"ה וכשכותלי) שבאופן זה אין כאן שני פסים. אמנם, אם עובי הכותל שסמוך לכותל הגדולה בתוך ג' טפחים הוא טפח ומשהו, שנמצא שיש בצד זה מחיצה רחבה ד' טפחים, באופן זה מועיל אפילו שהוא רק מצד אחד, כיון שחצר ניתרת על ידי פס ד' טפחים [כמבואר בשו"ע לקמן סי' שסג ס"ב]. וכן אם רק כותל אחד נכנס לתוך הגדולה והכותל השני אינו נכנס כלל, והכותל שנכנס רחוק מכותל אורך הגדולה יותר מג' טפחים, אם בצד הכותל שאינו נכנס יש מחיצה שרחבה ד' טפחים, ניתרת החצר הקטנה מדין פס ד' טפחים הנראה מבחוץ.

ואם הגיפופים ארוכים יותר מד' אמות, כתב לעיל (סי' שנח ס"ק צו) שאפילו אם אין כותלי הקטנה נכנסים כלל, אין בכך מחיצות הגדולה להתיר מדין נראה מבחוץ.

[ביה"ל ד"ה הוה לה פתח]

אמנם בחספת שבת חולק עליו⁽¹⁶⁾.

(16) ודעת החזו"א (א"ח סי' קו ס"ק ב) שיש להקל בדעת המג"א, שכיון שהם מוקפים במחיצה אחת אינם צריכים לעשות עירוב ביניהם, וכמבואר בשו"ע לקמן (סי' שסו ס"ב) בדיון שירה.

סימן ששא

דין גג הסמוך לרשות הרבים

[שו"ע ס"א]

גג הסמוך לרשות הרבים בתוך עשרה טפחים ולמעלה מעשרה לחצר, הואיל ורבים משתמשים בו הרי זה כרשות הרבים⁽¹⁾.

(1) כזה א

[משנ"ב ס"ק א]

ואם הגג נמוך פחות מעשרה טפחים מקל צד וכתוכו עמק עשרה טפחים⁽²⁾.

(2) כזה א

[משנ"ב שם]

דאין שם פרמלית עליו קלל, דהוא רשות היחיד⁽³⁾.

(3) מקור דברי המג"א הוא דברי ר"ת שהובאו בתוס' (עירובין פד, ב ד"ה גג). וטעם הדבר פירש בשו"ת שערי ציון (סי' ד), שכיון שתוך הבית הוא רשות היחיד, גם הגג שעליו נחשב רשות היחיד, והוכיח מזה, שגם מחיצות שאינן ניכרות נחשבות למחיצות, שהרי רק בתוך הבית גובה המחיצות הן עשרה טפחים, וכלפי חוץ אין מחיצות עשרה טפחים, ואף על פי כן הגג נחשב רשות היחיד. והחזו"א (א"ח סי' קח ס"ק ו) דחה את דבריו, וכתב שלכל השיטות מחיצות שאינן ניכרות אין הן נחשבות למחיצות, ופירש, שאין כוונת ר"ת לומר שהגג נחשב לרשות היחיד, אלא כיון שאין לגג מחיצות ניכרות בגובה עשרה טפחים הרי הוא כרמלית, ומ"מ, כיון שתחת הגג יש רשות היחיד, לא החמירו בו כבדיני כרמלית והתירו לטלטל ממנו לרשות היחיד.

[שעה"צ ס"ק א]

והמחבר סתם בן הקא⁽⁴⁾.

(4) ולהלכה, פסק במשנ"ב לעיל (סי' שמה ס"ק לו) שדוקא בתשעה טפחים מצומצמים דינו כרשות הרבים.

[שעה"צ ס"ק ח]

דיבעלמא סביקא לה להרשב"א בעמוד מתשעה טפחים עד עשרה הוי רשות הרבים גמור⁽⁵⁾.

(5) ולעיל (סי' שמה ס"ק לט) כתב, שהרשב"א סובר שדוקא עמוד שגבהו תשעה אמות בדיוק דינו כרשות הרבים, ויש לעיין.

[משנ"ב ס"ק ו]

אפילו הכי אין דינו רק כצדי רשות הרבים⁽⁶⁾.

ולא כרשות הרבים ממש, וכן כתב החזו"א (א"ח סי' קז ס"ק י, וסי' קיב ס"ק ה אות ו).